

IN MEMORIAM

BUJOR T. RÎPEANU
(1938–2024)

Istoria filmului românesc îi datorează multe lui Bujor T. Rîpeanu. Este unul dintre puținii cercetători care s-au dedicat studiului începuturilor cinematografului la noi și singurul care a avut o activitate lexicografică în domeniu îndelungată (începând cu *Dicționar cinematografic*, realizat împreună cu Cornel Cristian în 1974) și constantă.

Cel mai recent dicționar al său, *Cinematografiștii. 2345 cinești, actori, critici și istorici de film și alte persoane și personalități care au avut de-a face cu cinematograful din România sau care sunt originare de pe aceste meleaguri* (2013), este impresionant ca volum de informații, cuprinzând nu mai puțin de 2345 fișe anunțate în titlu (de fapt, după propria numărare, 2391!), încât se poate conchide că, datorită acestei cărți a lui Bujor T. Rîpeanu, cinematografia românească este privilegiată în comparație cu alte domenii. De obicei, un dicționar

STUDII ȘI CERCET. IST. ART., **Teatru, Muzică, Cinematografie**, serie nouă, t. 18 (62), p. 111–112, BUCUREȘTI, 2024

de asemenea proporții constituie rodul activității unui colectiv. În plus, autorul a trebuit să învingă dificultăți reale, cum ar fi pierderea unor fonduri arhivistice importante precum arhiva regiei România Film. Meritul său este și mai mare dacă avem în vedere faptul că – la o vârstă respectabilă (75 de ani) – a finalizat mai multe lucrări importante din ciclul *Filmat în România*, alcătuit din filmografii dedicate filmului românesc documentar și celui de ficțiune. *Cinematografiștii...* impresionează nu numai prin proporții, ci și printr-o bibliografie serioasă, care, pe lângă enciclopedii și cărți de cinema românești și străine, include jurnale, interviuri și articole din presă, chiar și lucrări păstrate deocamdată doar în manuscris (!), ceea ce confirmă încă o dată soliditatea operei de istoric de cinema a lui Bujor T. Rîpeanu. Chiar dacă am făcut la data apariției nu puține observații critice, nu pot să nu prețuiesc o lucrare de proporții care constituie un important instrument de lucru pentru cei interesați de filmul românesc. De pildă, se poate observa în unele cazuri o deformație profesională a istoricului de film, constând în acordarea unei atenții deosebite istoriei vechi a filmului românesc. O asemenea atenție este scuzabilă, întrucât poate fi interpretată și ca un gest de respect, compensatoriu, căci, dacă întemeietorilor cinematografului românesc li se alocă aici un spațiu mare în comparație cu cineștii de azi, în alte lucrări ei lipsesc cu desăvârșire. Până la urmă, dorința de a include cât mai mulți, chiar conform unor criterii contestabile, are un avantaj; astfel și-au găsit loc mulți scriitori, artiști plastici, muzicieni și arhitecți a căror activitate și a căror biografie nu sunt consemnate în alte lucrări lexicografice.

Între 1969 și 1972, Bujor T. Rîpeanu a fost cercetător la Institutul de Istoria Artei, unde a lucrat sub directa îndrumare a lui Ion Cantacuzino, alături de care a coordonat lucrarea *Producția cinematografică din România, 1897–1970: filmografie adnotată* (1970), o primă filmografie a filmului vechi românesc, a participat la elaborarea volumelor *Contribuții la istoria cinematografului în România, 1896–1948* (1971) și *Cinematograful românesc contemporan, 1949–1975* (1976) – primele volume dedicate istoriei filmului românesc – și a publicat o serie de articole în revistele *Studii și cercetări de istoria artei* și *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art*.

Studiul începuturilor filmului de ficțiune și al filmului documentar din România, ca și organizarea Arhivei Naționale de Filme și principalele decizii legate de conservarea patrimoniului cinematografic românesc sunt legate de Bujor T. Rîpeanu. De aceea, acestui om care a dedicat filmului românesc nu mai puțin de 65 de ani din viață îi datorăm o eternă grațitudine.

MARIAN ȚUȚUI